

פעולה 1 עקיבא, שמנו כשמר!

דמותו של רבי עקיבא,
שעל שמו אנו קרויים, ודרכו.

ברוכים הבאים לבני עקיבא! החניכים ואתם ודאי נרגשים מאוד מההתחלה החדשה! בתחילת דרכם של החניכים בתנועה נרצה להכיר את התנועה המיוחדת שאליה הם מצטרפים היום. בני עקיבא חוגגת השנה 93 שנים להקמתה, אבל האמת היא שהדרך שבה צועדת התנועה נסללה לפני אלפי שנים על ידי רבי עקיבא, התנא הגדול שעל שמו אנחנו נקראים, ובפעולה הזאת נכיר את דמותו של רבי עקיבא ואת הדרך שסלל לנו ולאורה אנחנו הולכים.

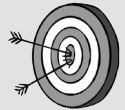
3 זיג:
כתה
פתקים עם שמות
של דמויות,
תלבושות להצגה,
כרטיסיות מודפסות
(נספחים)

נושא:

רציונל:

מטרות:

3

החניכים ישתפו
מה הם לומדים
מרבי עקיבא.

2

החניכים יבינו
מהו רעיון
'תורה ועבודה'.

1

החניכים יתחברו
לדמותו של
רבי עקיבא.

גוף הפעולה:

שלב א' | רבי עקיבא

כמה חניכים יציגו חלק אחד, אפשר להקריא את הסיפור ואגב קריאה לחלק לחניכים תפקידים שיצטרפו להצגה, ואפשר להכין מראש את ההצגה ואתם, המדריכים, תציגו אותה.

◀ למה 'בני עקיבא'?

קראו עם החניכים את הקטע המצורף (נספח 2). שאלו את החניכים: מה מיוחד כל כך ברבי עקיבא? הסבירו לחניכים שרבי עקיבא האמין בערכים שבהם אנחנו, כחברי בני עקיבא, מאמינים, ואנחנו הולכים לאורו (בשלב הבא נרחיב על כך).

◀ כרטיסיות לאורו

הניחו על הרצפה כרטיסיות עם תכונות (נספח 3) ושאלו את החניכים אילו תכונות הם לומדים מרבי עקיבא.

◀ משחק הכתרים

בחרו חניך או חניכה והניחו על ראשם כתר שאליו מחובר (בסיכה משרדית) פתק עם שם של דמות. החניך צריך לשאול את שאר חברי השבט שאלות שהתשובה עליהן היא 'כן' או 'לא' כדי לגלות מי הדמות. הדמות האחרונה תהיה רבי עקיבא. שאלו את החניכים מה הם יודעים על רבי עקיבא (תלמיד חכם, רועה צאן, התחיל ללמוד תורה כשהיה בן 40, התחתן עם רחל בתו של כלבא שבוע). גם אם החניכים אינם מכירים את הדמות, לא נורא, עכשיו הם יכירו אותה.

◀ הצגה על רבי עקיבא

מצורף סיפורו של רבי עקיבא (נספח 1). אפשר להציג אותה בכמה דרכים: אפשר לחלק את הסיפור לשלושה חלקים וכל

למדריכים: סיכום ביניים: הכרנו את רבי עקיבא והתחברנו לדמותו המיוחדת; הבנו שבני עקיבא נקראת על שמו של רבי עקיבא הודות לערכים שדבק בהם ולתכונות שהיו בו.

◀ דיון

הניחו על הרצפה גליונות שעליהם כתוב "תורה", "עבודה", "תורה ועבודה". שאלו את החניכים: מי מרגיש שהחיים שלו הם חיים של עבודה? מי מרגיש שהחיים שלו הם חיים של תורה? בקשו מהחניכים שיתנו דוגמאות לחיים של תורה ודוגמאות לחיים של עבודה. אפשר להזכיר את הדמויות של דוד ומשה מהשלב הקודם.

◀ שאילתא

שאלו את החניכים: מהם לדעתכם חיים של תורה ועבודה יחד? הסבירו לחניכים שהתנועה שלנו מתהלכת לאורו של רבי עקיבא ומאמינה שכל החיים נובעים מתורה ומקדושה, אך צריכים ויכולים גם לבוא לידי ביטוי בעבודה קשה, בחיבור לארץ ולאדמה ובעשיית מעשים טובים בעם ישראל. אנחנו בתנועה מנסים לחנך וליצור דמות שמורכבת ממשה ומדוד גם יחד!

שלב ב' | תורה ועבודה

כעת נכיר את דרכה של תנועת בני עקיבא, אותה דרך שלמדנו מרבי עקיבא - דרך התורה והעבודה. בשלב זה פשטו את הדברים, שיהיו מובנים לחניכים וידברו בשפתם. מובן שלכם הדברים צריכים להיות מיושבים יותר ועליכם לזכור שגם כאשר אנחנו מדברים על עבודה איננו מדברים רק על עבודה בשדה, אלא על כל תחומי החיים, והדגש העיקרי הוא שגם חיי העבודה שלנו צריכים לינוק את כוחם מהתורה וצריכים להיות מחוברים לקודש.

◀ הצגה

בחרו שני חניכים והלבישו אחד מהם בתלבושות של חקלאי (כובע טמבל, חולצה משובצת מכופתרת, מעדר) ואת האחר בתלבושת של בחור ישיבה (ציצית, ספר קודש ביד), ותנו לכל אחד מהם את הכרטיס המתאים לו (נספח 4).

בדיוק כמו בדיון אפשר להיות
בו בזמן גם בעולם של תורה
וגם בעולם של עבודה. זה דורש
מאמץ, אבל מרבי עקיבא למדנו
שהמאמץ והקושי הם תחילתם
של תהליכים טובים!

חשוב מאוד שהחניכים לא
יישארו עם עולם מפוצל של
דוד ומשה - של תורה מצד אחד
ועבודה מצד אחר - אלא יבינו
שאנחנו מאמינים בשילוב אמיתי
ועמוק בין השניים.

בני עקיבא היא תנועה שהולכת לאור
דמותו של רבי עקיבא. רבי עקיבא היה
אדם מיוחד מאוד וגדול מאוד גם בתורה
וגם במעשים טובים, ואנחנו משתדלים
ללמוד ממנו. עיקר התפיסה של בני עקיבא
לקוחה מרבי עקיבא - דרך חיים של תורה
ושל עבודה, של חיים הנובעים מתוך קודש.

- 10 -

מה אני צריך להכין לפעולה?

שני חניכים שחשוב שאדבר איתם אישית:

♡ "אמר רבי עקיבא:

ואהבת לרעך כמוך

♡ זה כלל גדול בתורה!"

סרקו להורדת
קובץ דיגיטלי
של הפעולה

נספח 1

סיפורו של רבי עקיבא

היה עשיר, וגם צעיר כבר לא היה. בעיני שאר האנשים לא היה אלא איש פשוט מאוד, אבל רחל ראתה שהוא צנוע ועדין ושיש לו שכל טוב יותר מלאחרים.

חשבה רחל: "הרי רק בגלל שהוא כל כך עני הוא לא יכול ללמוד. אם היה הולך ללמוד בוודאי היה עולה על כולם בחוכמתו ובצדקתו".

אמרה לו רחל: "אם אהיה אשתך, האם תלך לבית המדרש ללמוד תורה?"

ענה לה עקיבא: "כן".

התאסרו השניים בסתר, כי ידעה רחל שאביה לא יסכים לחתן כזה, אבל הדבר נודע לכלבא שבוע. מה מאוד כאב לו כאשר שמע שרחל, בתו היפה והחכמה, התארסה עם רועה צאן עם הארץ שלא למד כלום... כעס כלבא שבוע על בתו כעס גדול ואמר לה: "צאי מייד מביתי, ואני נודר נדר שלא תקבלי כלום מכל העושר שיש לי".

כך גירש כלבא שבוע את בתו והיא יצאה מהארמון שלו כאשר אין בידיה כלום מכל העושר הגדול. הלכה ונישאה לעקיבא.

ובחוץ קר היה ולא היה לעקיבא ולרחל בית לגור בו. שכרו בקתה קטנה, מתבן, ושם גרו. במקום כרים ושמיכות התכסה הזוג הצעיר בתבן של בהמות

כבר בן ארבעים שנה היה רבי עקיבא ועוד לא למד תורה. כל ימיו היה עסוק במלאכתו: רועה צאן היה אצל כלבא שבוע.

ומי היה כלבא שבוע? עשיר גדול היה, מן העשירים ביותר בירושלים, ובית מפואר כמו ארמון של מלך היה לו. מי לא הכיר את ביו של כלבא שבוע? הלוא שם היו מחלקים מאכל ומשקה לכל מי שנכנס בתוכו. ואפילו אם בכניסתו רעב היה ככלב יצא משם כשהוא שבע, ועל כן קראו לו כלבא שבוע.

אך לא רק עניים באו לביתו של כלבא שבוע; גם חכמים רבים היו באורחיו, כי האיש היה מכבד מאוד את התורה ואת לומדיה. בבית הזה גדלה רחל, בתו של כלבא שבוע. רגילה הייתה בעושר רב, בבגדים נאים ובמאכלים משובחים. עבדים ושפחות עמדו מוכנים למלא את כל בקשותיה. מילדותה הייתה רגילה לשמוע דברי תורה, ולא היה דבר יקר בעיניה יותר מלימוד התורה.

קיווה כלבא שבוע שבתו רחל תתחתן עם אחד הבחורים העשירים והלמדנים בין תלמידי החכמים הצעירים, אך לא באחד מאלה בחרה רחל... היא בחרה ברועה, בעקיבא, שלא ידע ללמוד ולא

וחי בצניעות ובעוני גדולים.

הצטער רבי עקיבא על העוני של רחל אשתו, שהייתה רגילה בבית יפה וחם, מלא כל טוב, ועכשיו היא רועדת מקור מתחת לתבן ושערותיה מכוסות בתבן במקום בתכשיטים יפים שהיו לה בבית של אבא שלה.

אמר לה: "אלו יכולתי, הייתי נותן לך תכשיט יקר שכתוב עליו: 'ירושלים של זהב'."

אבל רחל לא הייתה זקוקה לנחמה, היא הייתה אמיצה וחזקה ואמרה לבעלה: "לך לבית המדרש ללמוד תורה. אל תדאג לי, אני יכולה להסתפק במועט".

יצא רבי עקיבא מירושלים, שהייתה עיר חרבה, והלך ללמוד תורה בישיבה הגדולה של ארץ ישראל שהייתה בעיר יבנה, אך ההתחלה הייתה קשה לרבי עקיבא, והנה כשהיה בדרכו לישיבה הגדולה עצר לשתות ליד באר מים ושם לב שבאחת האבנים שעל פי הבאר, אבן שהמים נופלים עליה תמיד, היה חור גדול ועמוק.

הסתכל רבי עקיבא באבן זו בפליאה ושאל את האנשים שעמדו אף הם על יד הבאר: "מי חקק חור זה בתוך האבן?"

ענו לו: "שום אדם לא עשה זאת. המים הנופלים עליה תמיד הם שחקקו חור זה במשך הזמן. וכי אינך מכיר, עקיבא, את הפסוק הכתוב בספר איוב: 'אבנים שחקו מים?' המים שוחקים ומנקבים

חורים אפילו באבנים".

עמד רבי עקיבא שקוע במחשבות: "הלוא המים רכים והאבן קשה, ובכל זאת כיוון שנפלו עליה תמיד יום יום במשך שנים, ניקבו אותה... ודברי תורה שחודרים ללב, כלום לא יוכלו לפתוח את ליבי שאינו קשה כמו אבן? אולי באמת אוכל עוד ללמוד ולהבין? רק דרוש להתחיל ואחר כך להתמיד".

נכנס לישיבה ורצה להתחיל ללמוד תורה, אך לא ידע אפילו לקרוא ולכתוב. אמר לו ראש הישיבה: "למד קודם קריאה וחומש, ואז תוכל ללמוד בישיבה". הלך עקיבא ללמוד אצל מלמדי תינוקות, ישב בכיתה עם ילדים קטנים, והוא בן ארבעים שנה, ולמד איתם "זו האות אל"ף, זו ב"ת", וכך עד שידע לקרוא. מפני שהיה חכם מאוד הצליח רבי עקיבא ללמוד לקרוא במהירות והתחיל ללמוד חומש, ולאחר שלמד תורה שבכתב חזר לישיבה והתחיל ללמוד שם. שתיים עשרה שנה ישב ולמד אצל החכמים הגדולים ביותר, רבי אליעזר בן הורקנוס ורבי יהושע בן חנניה. יומם ולילה למד, והצליח מאוד בלימודיו, כפי שקיוותה בליבה רחל.

כדי להתפרנס היה כורת עצים ומוכר אותם בשוק, ובינתיים חייתה אשתו רחל בין אנשים עניים בצמצום גדול והיו ימים שאפילו לחם לשובע לא

להתקשט בה”.

אבל רחל סירבה ואמרה: ”צדיק וחכם רבי עקיבא בעלי. לא ילעג לי גם אם אבוא אליו בבגדיי הפשוטים”.

כשהגיעה רחל לשיירת התלמידים שליוו את רבי עקיבא, נדחקה בין התלמידים הרבים שסבבו אותה, נפלה לרגליו ואחזה בו בוכה וצועקת. הנה הגיע הרגע שציפתה לו כל אותן שנים ארוכות.

ראו התלמידים שאיזו אישה ענייה נדחת אל רבם וביקשו לדחוק אותה, אבל רבי עקיבא הכיר אותה מייד וקרא: ”הניחו לה. שלי ושלכם שלה הוא. כל מה שלמדתי ולימדתי אתכם, הכול בזכותה. היא שלחה אותי ללמוד תורה וסבלה כל השנים חיי עוני ומחסור על מנת שאלמד, כי הבינה עד כמה חשוב לימוד התורה”.

שמע כלבא שבוע שחכם גדול בא לירושלים. כבר מזמן התחרט כלבא על הנדר שנדר בכעסו על בתו היפה וכבר פעמים רבות חשב והצטער על חיי העוני שבטח יש לבתו רחל שאינו יכול לעזור לה בגלל נדרו.

עכשיו אמר בליבו: ”אלך ואשאל את החכם הגדול שבא לעירנו אם יוכל להתיר לי את הנדר שנדרתי ואוכל סוף-סוף לעזור לבתי רחל”.

בא כלבא שבוע אל רבי עקיבא לשאול אותו על נדרו, ולא הכיר שזה האיש

היה לה. כל אותן שנים לא חזר רבי עקיבא לביתו כי כך רצתה רחל, שישב וישקע בלימוד התורה. מדי פעם שלח רבי עקיבא לרחל מעט כסף שהרוויח ביגיע כפיו.

אחרי שנים עשרה שנה חזר רבי עקיבא ואיתו שנים עשר אלף תלמידים שליוו אותו הביתה. הלך לביתו ושמע מאחורי הדלת שאיש רשע אומר לרחל: ”צדק אבא שלך שגירש אותך מביתו. באמת התחנת עם אדם שאינו מתאים לך. ולא די בזה: גם עזב אותך לבדך זה שנים עשרה שנה...”

ענתה רחל לאיש: ”אילו היה שומע לי, היה נשאר עוד שנים עשרה שנה בבית המדרש והיה מוסיף ללמוד תורה”.

כאשר שמע רבי עקיבא את דברי רחל אשתו אמר בליבו: ”זכיתי באשה צדיקה כל כך שיודעת ומכירה בכוחו של לימוד התורה. אלך ואלמד עוד ואשמח אותה כך”.

לא נכנס רבי עקיבא הביתה, אלא חזר ללמוד עוד שנים עשרה שנה ונעשה חכם גדול. כאשר חזר ובא לירושלים, והפעם עשרים וארבעה אלף תלמידים איתו, יצאו לקראתו כל אנשי העיר לכבודו, כי כבר היה אדם חשוב ומכובד מאוד. גם רחל אשתו יצאה לקראתו. אמרו לה שכנותיה: ”רחל, בבגדים פשוטים אלה תלכי לקראת בעלך? בואי וקחי מאיתנו שמלה יפה

ביותר שהיה בימים ההם: תכשיט זהב ועליו ציור של ירושלים של זהב. אך בעיני רחל הייתה חשובה הרבה יותר התורה שלמד רבי עקיבא, והזוג ידע שלא כסף ועושר מביאים שמחה וסיפוק בחיים אלא החיבור לתורה הקדושה.

חלפו כמה שנים והרומאים ששלטו בארץ אסרו ללמוד תורה וגזרו גזרות קשות נגד היהודים. יהודי אחד, שמעון בר כוכבא קראו לו, החליט שהיהודים צריכים למרוד ברומאים, להילחם בהם ולגרש אותם מארץ ישראל. שמעון בר כוכבא על מעשיו של שמעון בר כוכבא ושמח מאוד, וקרא לכל תלמידיו להצטרף למרד של בר כוכבא נגד הרומאים כדי שהיהודים יוכלו לשלוט בעצמם בארץ ובעמם. סופו של המרד ושל רבי עקיבא היה עצוב מאוד: הרומאים כעסו על שרבי עקיבא נלחם כנגדם ומלמד תורה בניגוד לחוקים שקבעו, ולאחר שלוש שנים הרגו אותו לעיני תלמידיו העצובים.

שעבד שנים רבות אצלו כרועה והתחתן עם בתו רחל. התבונן בו רבי עקיבא והכיר בפניו כמה הוא מצטער על נדרו ומתחרט עליו. שאל אותו: "אילו ידעת שבעלה של רחל בתך יהיה פעם אדם חשוב ותלמיד חכם גדול, האם גם אז היית נודר כך?"

קרא כלבא שבוע: "לא, לא. אם היה יודע אותו רועה צאן אפילו פרק אחד או הלכה אחת, בוודאי שלא הייתי נודר."

"אם כך הדבר", אמר רבי עקיבא, "אפשר להתיר את הנדר שלך: אני החתן שלך, עקיבא הרועה".

שמע כלבא שבוע, נפל לרגליו ונשק לו. עכשיו לא היה אדם מאושר ממנו: תלמיד החכם החשוב והגדול הזה הוא חתנו.

מייד חילק כלבא שבוע את כל רכושו ונתן לרבי עקיבא ולרחל מחצית מכל מה שהיה לו.

רבי עקיבא זכר את הבטחתו לרחל אשתו וקנה לה את התכשיט היקר

נספח 2

הבחירה בשם התנועה

| מתוך ריאיון עם יחיאל אליאש

"התאספנו מספר חברים וכל אחד 'זרק' שם לחלל. מכל השמות שהועלו 'תפסה' אותנו מיד הצעתו של אברהם קסטנבוים ז"ל, הוא הציע את השם 'בני עקיבא' וזה הדליק אותנו. רבי עקיבא סימל בעינינו, יותר מכל שם אחר, את רעיון התורה ועבודה. הוא היה גם פועל, גם רועה צאן, גם לוחם לאומי וגם תלמיד חכם, והשקיע את עצמו בדל"ת אמותיה של תורה והלכה. רבי עקיבא ראה בכל אדם - אדם, וזו הייתה גם תפיסתנו: לא להרחיק, אלא לקרב. אנו תלמידיו של רבי עקיבא - אנו רבי עקיבא."

נספח 3

כרטיסיות תכונות

טוב לב	עבודה	מסירות נפש
אחריות כלפי עם ישראל	התמדה	לימוד תורה
לחימה על העקרונות	הסתפקות במועט	קיום מצוות
דאגה למשפחה	למידה מכל אדם	ענווה

משה ודוד

קוראים לי דוד ואני בחור ישיבה. אני לומד תורה מהבוקר ועד הלילה בצמח ובהתמדה; מנסה שלא להבזבז דקה של זמן מכיוון שאני מבין ומאמין שהתורה היא המקיימת את העולם והיא הדבר החשוב והיקר ביותר שנתן לנו הקב"ה. כשאני לומד תורה אני מדמיין את משה רבנו יורד מרה סיני ונותן לאם ישראל את לוחות הברית, והמחצה הנה מחצק את השמחה ואת ההתלהבות שלי בלימוד התורה ממש כמו רבי עקיבא, שהיה תלמיד חכם עצום.

קוראים לי משה ואני חקלאי. אני זר בחושה ובכל יום אני קם מוקדם בבוקר לעבוד את האדמה. כשאני עובד את האדמה של ארץ ישראל אני מרגיש שאני עוסק באדמה קדושה שנתן לנו הקב"ה ומודה לו בכל יום על כל שביתי להיוולד בדור שבו עם ישראל יכול לשבת בארץ ישראל ולהתחבר לאדמה. כשאני עובד את האדמה אני נזכר באברהם, ביצחק וביעקב, שהלכו על אדמת הארץ הזאת שהביטח להם הקב"ה. המחשבות האלה נותנות לי כוח וחשק לעבוד אף על פי שעבודת האדמה היא משימה ממש לא קלה, וגם האתגר הזה מזכיר לי את הצמח של רבי עקיבא, שהיה גם רוצה צאן, גם לוחם ומנהיג המרד ואפילו תוך כדי שלמד תורה בישיבה היה עובד ומתאמץ.